

Kmečka trgovina

Trgovina s sadjem

Povprečno so se minuli teden prodajala jabolka po 2.50 do 2.80 din za 1 kg. Sorte »zlata parmena« so pa trgovci kupovali po 3 din za 1 kg, ponekod celo po 3.20 din. Cene sadju v drugih državah so še vedno čvrste in ne bodo padle. Naši sadni trgovci pa po strogem naročilu Izvoznega instituta v Beogradu tudi ne smejo prodajati v Nemčijo sadja ceneje, kot je to določeno v pogodbi med našo državo in Nemčijo. Ta cena je za nemške trgovce, ki kupujejo sadje od naših trgovcev, določena za september na 3.60 do 3.70 din za 1 kg, postavljeno na jugoslovansko-nemško mejo. Pod to ceno naši trgovci ne smejo prodajati sadja nemškim trgovcem, lahko ga pa seveda prodajajo po višji ceni. Tudi Narodna banka je priskočila na pomoč ter je določila, da se nemška marka ne sme prodajati na borzah izpod 14 din. Tako so tudi v tem pogledu sadni trgovci zasigurni in se jim ni treba bati katastrofe zaradi padca marke.

Izvoz mošnega sadja

Delegat zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Berlinu sporoča, da nam je Nemčija odobrila uvoz mošnega sadja. Tega sadja smemo uvoziti v Nemčijo za 800.000 RM. Isti delegat obvešča naše sadne izvoznike, da so nam nemške pristojne oblasti odobrile za sorto »zlata parmena« in nekatere druge ceno 34 RM za 100 kg, postavljeno na staro nemško mejo (Bodenbach). V našem denarju (računajoč marko po 14 din) znaša ta cena 4.76 din za 1 kg.

Naš izvoz letos občutno pada

Objavljeni so podatki o naši zunanji trgovini. Ti nam kažejo, da je naš izvoz v juliju v primeru z junijem 1938 in julijem lani znatno padel. Ni se pa zmanjšal v znatni meri naš uvoz, tako da je nastala velika pasivnost trgovinske bilance, ki postaja vedno bolj občutna.

Podatki kažejo, da se je naš uvoz od julija 1937 na julij 1938 zmanjšal od 532,56 milj. na 282,7 milj. din ali za 46,92%. Padec po količini ni bil tako znaten: znašal je samo 39,19%, kar kaže, da je zmanjšanje izvoza v največji meri pripisovati nižjim cenam za naše proizvode. Nadalje je naš uvoz od julija lani na julij letos padel samo od 427,15 na 403,2 milj. din ali po vrednosti za 5,6%, po količini pa je celo narasel za 43,27%.

Skupno je v prvih sedmih mesecih letos znašal naš uvoz 754.557 ton (1937: 598.210 ton) v vrednosti 3.048,84 (2.847,7) milj. din in znaša dvig pri količini 26,14%, pri vrednosti pa 7,06 odstotkov. Istočasno je znašal naš izvoz 2.129.351 ton (2.544.506 ton) v vrednosti 2.670,35 (3.353,36) milj. dinarjev in je tako nastopil pri količini padec za 16,32 odstotkov, pri vrednosti pa za 20,73 odstotkov.

Največ smo letos izvozili koruze, konoplje, konj, govedo, prašičev, masti, svežega mesa, stavbnega lesa, železniških pragov, cementa, svinca, bakra in drugih rud. Popolnoma pa je zavržen izvoz tobaka in pšenice, zaradi česar je naša trgovska bilanca v prvi vrsti pasivna.

Pred letošnjo trgatvijo

Zaloge starega vina cenijo na vso državo še 3000 vagonov, od tega pa se ga nahaja največ v Banatu in Sremu. V Sloveniji so zaloge domačega že izčrpane, prav tako v Dalmaciji. Po trgatvi so lanske leto znašale zaloge vina pri nas 2.500.000 hl. V Hercegovini so s trgatvijo že pričeli. Trgatev bo tam letos srednja. Grozdje se prodaja po 3 din za 1 kg. — V Dalmaciji trgatve zadržujejo, ker so se vinogradi zaradi dežja v prvih dneh septembra zelo popravili ter je sedaj lepo vreme in grozdje zelo dobro zori. Sodijo, da bo trgatve za 30% boljša od lanske, dočim je avgusta še izgledalo, da bo zaradi suše za 25% slabša. Stanje vinogradov v Vojvodini je zelo zadovoljivo. Enako je tudi v Sremu. Le pri nas v Sloveniji se je stanje vinogradov zaradi dežja in mrzlega vremena precej poslabšalo in če ne bo do trgatve lepše vreme, bomo brali slabo in kisl grozdje.

Hmelj

Hmeljarska zadruga v Žalcu poroča, da se pri prav živahnem zanimanju in povpraševanju nadaljuje v nezmanjšanem obsegu nakupovanje letošnjega pridelka. Cene so se nadalje utvrstile

ter se je za boljše in najboljše blago plačevalo 25—27 din za 1 kg. Sicer pa presoja kakovosti blaga ni več tako stroga in tudi sorazmerno slabše blago že doseže boljše cene. Ker so zaloge letošnjega pridelka že precej redke, se drže hmeljarji vedno bolj rezervirano ter odločno zahtevajo najvišje cene.

Slinavka in parkljevka

Po najnovejšem poročilu kr. banske uprave v Ljubljani je bila slinavka ugotovljena še v naslednjih krajih: Krašna, Konjice in Prihova, Brezovica, Ljutomer, Hoče in Ljubljana mesto. Zlasti se je razširila bolezen v Dobrovniku (okraj Lendava), kjer je bilo 10. avgusta okuženih samo 9 dvorcev, 25. avgusta pa že 204 dvorcev. Znatno se je razširila tudi v radovijskem okraju.

Glede slinavke v Mariboru je izdalo mariborsko mestno županstvo sledeči razglas: Ker se ni pojavil od 1. septembra noben nov primer slinavke in parkljevke v mestu Mariboru, se ukinejo odredbe razglasa z dne 1. septembra in veljajo za naprej sledeče odredbe: 1. seneni sejmi se dovolijo; 2. živali v mestni klavnici morajo biti takoj sproti poklane; 3. špeharjem je dostop v mestno klavnico prepovedan.

Goveja živina

Na zadnjih sejmih so bile dosežene sledeče cene: v Ljubljani: voli 5.50—6 din, 4.50—5 din in 3.50—4.50 din, telice 5.50—6, 4.50—5 in 3.50—4.50 din, krave 5.50, 4.25 in 2.50—3.50 din, teleta 7 in 6 din. — Novo mesto: Na tezo se je prodajala goveja živina od 2.60 do 5.50 din. Najvišja cena volov je bila 2700 din za glavo, najnižja 1800 din, pri kravah najvišja 2100 in najnižja 800 din, pri junčih najvišja 2200 in najnižja 1700 din, telice so se prodajale od 1500 do 1800 din za glavo. — Ptuj: voli 3.25—5 din, krave 2.50—5 din, bidl 4 do 4.50 din, junčji 3.75—4.25 din, telice 4.25 do 4.75 din, teleta 6 din.

Svinje

Na ptujskem sejmu so se prodajali pršutarji 7.50—8 din, plemenske svinje 6.75—7.25 din za 1 kg žive teže; mladi pujski 6—12 tednov stari so bili po 90—150 din za glavo. — Na Dolenjskem so mladi prašički 90—130 din, večje svinje za rejo po 1100 din za glavo. — Na Gorenjskem so špeharji po 10.25 din, pršutarji 8.50—9.50 din za 1 kg žive teže; mladi pujski 7—8 tednov stari so po 130—210 din za glavo. — V Ljubljani so

špeharji po 10, pršutarji po 9 din. — V Italiji se se cene svinj dvignile. Dočim so bile prej cene prašičev za mast v teži nad 180 kg le po 550 do 560 lir za 100 kg, plačujejo sedaj 590 do 600 lir za 100 kg. Cene imajo še vedno tendenco dviganja, ker so zaloge špehastega blaga izčrpane.

Surove kože, ovčja volna

Goveje surove kože se prodajajo po 8—10 din, telečje po 11 in svinjske surove kože po 6 din za 1 kg. — Neoprana ovčja volna je po 24—26, oprana pa po 34—36 din za 1 kg.

Vrednost denarja

1 angleški funt 238 din, ameriški dolar 43.38 din, nemška marka 14.70 din, pengö 8.60 din, belga 7.40 din, 100 francoskih frankov 1410 din, 100 švicarskih frankov 1000 din, 100 italijanskih lir 228 din, 100 holandskih goldinarjev 2370 din, 100 bolgarskih levov 44.50 din, 100 romunskih lejev 32.25 din, 100 češkoslovaških kron 150 din.

Mariborski trg

Na trg v soboto, 17. septembra, so kmetje pripeljali 18 voz in 138 vreč krompirja 1 kg po 0.75 do 1.50 din, 6 voz in 52 vreč čebule 1 kg 2—3 din, česen 5—7 din, 6 voz zelja glava 0.50—4 din, kislo zelje 1 kg 4 din, kumare komad 0.25—1 din, zelena paprika 6—12 komadov 1 din, karfiola komad 1—8 din, ohrovt komad 0.50—2 din, hren 1 kg 8—9 din, zelena komad 0.50—3 din, buče komad 0.50—2.50 din, paradižniki 1 kg 2 do 4 din, peteršilj šopek 50 par, glavna solata komad 0.50—1 din, endivija komad 0.25—1 din, kupčki po 1 din: radič, špinat, vrtno korenje, fižol v stročju, luščen grah liter 10 din, majaron šopek 0.50—1 din. Sadje je na trgu imelo sledeče ceno: jabolka kg 1.50—5 din, hruške 5—8 din, slive 6—8 din, črnice (borovnice) liter 2.50 do 3 din, breskve 1 kg 4—12 din, grozdje 4—10 din, luščeni orehi 38 din, maline liter 3.50—4 din, brusnice 7—8 din, šipek 3 din. Na trgu je bilo 8 vreč pšenice 1.75—2 din, 9 vreč rži 1.50—1.75, 8 vreč ječmena 1.25—1.50 din, 11 vreč koruze 1.50 do 1.75 din, 8 vreč ovsa 1 din, 7 vreč prosa 1.25 do 1.50 din, 9 vreč ajde 1.50 din, 16 vreč fižola 1.50—2.50 din. Mleko je bilo po 1.50—2 din liter, smetana 10 din liter, surovo maslo 1 kg 24 din, čajno 28—32 din, domači sir 8—10 din, jajca komad 0.70—1.25 din. Prinesli so: 284 kokoši 18 do 25 din, 978 piščancev par 18—50 din, 5 gosli 35—40 din, 7 puranov 35—45 din, 19 rac 12 do 20 din, 30 domačih zajcev 5—25 din. Na trgu je bilo 5 voz sladkega sena 100 kg 80—90 din, 1 voz otave 100 kg 65 din in 1 voz pšenične slame 100 kg 40 din. Špeharjev na trg ni bilo.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Kemična preiskava boksita. Štefan K. Ako hočete dati Vašo aluminijevu rudo (boksit) kemično preiskati, jo pošljite v kemični laboratorij univerze v Ljubljano. Za preiskavo bo treba plačati par sto dinarjev. — Boksita je na Stajerskem mnogo, še več ga je po Dalmaciji.

Prodaja posestva, obremenjenega z zaščitenim dolgom. H. J. v B. Ste lastnik posestva, obremenjenega z zastavno pravico za dolg, glede katerega uživate zaščito. Radi bi to posestvo prodali z dolgom vred, ker potrebujete denar za prevzem domačije. — Za prodajo prvega posestva ni ovire, odnosno ne potrebujete nikakega dovoljenja. Opozorjamo Vas le na to, da ako Vas upnik izrecno ne izpusti iz obveze, Vi vžle prevzema dolga po kupcu še vedno jamčite za plačilo tega dolga. — Kupec bo dolžan plačati dolg v obrokih in po znižanju, kakor je bilo Vam dovoljeno.

Lisica pokončava kokoši. Odškodnina? J. M. na P. Vam in mnogim drugim je lisica pokončala kokoši in piščance. Vprašate, ali lahko prisilite lovca kupnika, da Vam poravnajo škodo, zlasti ker ne pokončava lisic; ali lahko sam pokončate lisico, kako in kje. — Po lovskem zakonu je lovski upravičenec dolžan povrniti le škodo po lovu, to je škodo, ki jo z lovom stori on sam, njegovi čuvaji, pomočniki, sluge in njegovi lovski gostje, kakor tudi vso škodo, povzročeno po njihovih lovskih psi; nadalje škodo po divjačini, to je praviloma vsako škodo, ki jo v njegovem lovišču stori z lovopustom zaščiteni divjačini na zemljiščih in pridelkih, ki so na teh zemljiščih. Lisica pa žal ne spada k zaščiteni divjačini, marveč k nezaščiteni. — Nezaščiteni divjačino sme lastnik, zakupnik ali užitek posestva v svoji ograjeni naselbi ali ograjenem dvorišču ujeti in ubiti. — Ubila lisica pripada lovskemu upravičencu! Smete jo

pa zadržati v zavarovanje škode, ki Vam jo je povzročila.

Koncesionirana pisarna »Centrala« v Zagrebu. M. S. Doslej žal še nimamo zanesljivih informacij glede te pisarne. Cim jih dobimo, Vas bomo obvestili.

Priznanje invalidnine zaradi poslabšanja zdravstvenega stanja. I. M. Med svetovno vojno ste bili ranjeni in od granate zasuti. Spoznali so Vas za 20% invalida. Leta 1925 so Vam invalidnino ukinili, ker se Vam je stanje zboljšalo. Sedaj se Vam je pa temeljito poslabšalo, tako da sta Vam nogi otrpili in ne morete več hoditi. — Ako hočete doseči, da Vam bodo priznali invalidnino, napravite zadevno prošnjo na poveljstvo pristojnega vojnega okrožja, ki Vas bo pozvalo na ponovni pregled.

Zamenjava starih desetdinarskih bankovcev. P. V. Imate še nekaj papirnatih desetdinarskih bankovcev, izdanih leta 1926. Poskusite jih oddati pri davčni upravi. Ako jih ta ne sprejme, jih morate poslati v zamenjavo glavni državi blagajni v Beograd; drugod Vam jih ne bodo več zamenjali.

Vojaški obveznik s skrajšanim rokom in poroka. G. A. Ste edini sin že pokojnih staršev, sestre so se poročile, star ste 24 let, priznan Vam je skrajšan rok, k nastopu vojaške službe se niste bili pozvani, radi bi se poročili, a se bojite, da bi morali potem služiti poln rok. — V Vašem primeru se lahko mirno poročite, ker ne boste s tem izgubili dobrote skrajšanega roka.

Bodeča žica vrh ograje ob banovinski cesti. Lesena ograja mora biti najmanj en meter oddaljena od ceste. V tej oddaljenosti smete vrh ograje potegniti tudi bodečo žico. Slednje se le tik ob javnem potu ne sme namestiti.

Brezobrestna posojila na zidanje hiš. J. P. v M. S. Šel nam ni znano, kateri denarni zavod daje taka posojila; menimo, da nobeden. V kolikor so obstojale ali še obstojajo zadruge, ki se pečajo z dajanjem brezobrestnih posojil, je treba čakati mnogo časa, preden pride kdo na vrsto, ker se navadno posojila dajejo iz deležev, plačanih od zadrugarjev, ki pristopajo baš v upanju, da bodo takega posojila deležni. — V Mariboru daje hipotekna posojila na najdaljšo dobo Spodnjaestarska ljudska posojilnica, a le do polovice vrednosti nepremičnin, proti vknjižbi na prvo mesto in plačilu obresti.

Vilina odškodnina za sadonosnik, odvzet za banovinsko cesto. I. T. v S. Preko Vašega sadonosnika grada banovinsko cesto; posekali so Vam mnogo rodovitnih sadnih dreves in uničili 60 m plot. — Banovina Vam mora vsekakor plačati odškodnino za odvzeto zemljišče in uničeni plot. Višine odškodnine Vam žal ne moremo navesti. V sporu bo morda mnenje sodnih cenilcev Vašega okoliša. Nje povprašajte. Imena zveste na občini ali na sodišču.

Rubež v izterjavo povprečnine brez predhodnega opomina. A. S. v S. Leta 1935 Vam je sodišče naložilo plačilo 100 din povprečnine; pred mesecem so Vas na lepem prišli rubit brez kakšnega prejšnjega opomina. — Sodna odločba, s katero Vam je bilo naloženo plačilo povprečnine, postane pravomočna v osmih dneh. V istem roku bi morali plačati povprečnino, ako ni bil določen kak daljši rok. Sodišče nikakor ni obvezano, pošiljati Vam še kakke opomine, marveč je upravičeno uvesti v izterjavo povprečnine izvršbo, čim preteče omenjeni rok. Sodna odločba Vam je bila ustno objavljena ali pa dostavljena v pismenem odpravku.

Sosed zasaja drevje tik za mejo (njivo). I. B. v R. — Ob Vaši njivi je imel tudi сосед njivo; v zadnjem času jo je delno spremenil v travnik ter zasaja drevje tik za mejo. Zaradi tega Vi ne morete svoje njive zorati do meje tako, kakor ste jo preje. — V splošnem ima vsakdo pravico spreminjati kulturo svojih zemljišč in saditi drevje do meje. Le v primeru, ako ste Vi (vštevši Vaše lastniške prednike) že 30 let javno, brez prošnje in sile z zavestjo, da imate k temu pravico, pri oranju do meje stopali preko meje, odnosno obračali na sosedovem svetu in s tem priposestvovali zadevno služnostno pravico, bi mogli soseda prisiliti na odstranitev dreves, ki ovirajo navadno obračanje.

Dolžnica ne more plačati obrokov. F. T. v B. Odvetniku dolgujete pravne stroške, plačali ste že več tisočev, sedaj pa ne zmorete niti obrokov; toži Vas na plačilo cele glavnice. — Ako Vam je bila priznana zaščita in je bil dolg znižan na polovico, sme odvetnik iztožiti le vse obroke znižanega dolga, ne pa celo glavnico. Ako pa ne zmorete plačila zaradi elementarnih neugod, zaradi katerih ste bili oproščeni plačila davkov, sme od-

vetnik iztožiti le vsakokratni obrok in šal sive tudi voditi izvršbo.

Brat daje bratu-previzičkarju neradostno oskrbo. A. M. Po smrti očeta je prevzel posestvo Vaš brat, ki bi Vam moral po poslednjevoljni odredbi očeta dati popolno oskrbo do smrti. Brat skrbi zelo slabo za Vas, nasprotno pa Vi na njegovem posestvu pridno delate in ste delali še tudi pred smrtjo očeta. Vprašate, ali ste upravičeni zahtevati za svojo delo plačilo in ali bi se mogli odseliti. — Preglejte dobro očetovo oporoko, odnosno eventualni dedni dogovor, ali piše tam kaj o tem, da bi morali Vi po svojih močeh ali kakor koli pomagati pri delu na bratovem posestvu. Le ako ni v tej smeri ničesar določenega, tedaj Vam pritiče za prostovoljno opravičena dela odmena. Ako Vas je brat prosil za pomoč ali ako ste mu pomagali z njegovo vednostjo in voljo, tedaj Vam mora plačati toliko, kolikor znaša povprečna primerna mezda za enaka dela v Vašem kraju. Ako pa ste delali brez izrecnega ali tihega soglasja s bratom, tedaj morete zahtevati le toliko, kolikor je Vaš brat s tem prihranil (obogatel), odnosno je prišlo posestvu v prid. — Isto velja za delo pred očetovo smrtjo. Takrat najbrž prevzičkar, odnosno oskrbe niste imeli izgovorjene, zaradi česar bi trebalo všeti vrednost oskrbe, ki Vam jo je brat dal. — Pravica zahtevati primerno mezdo zastara v treh letih, iz naslova obogatitve pa morete tožiti skozi 30 let. — Na vsak način ste upravičeni iztožiti od brata vse one datjave, ki jih je dolžan dajati po očetovi odredbi. Ta pravica (do posameznih datjav) zastara v treh letih. — Od brata odseliti in zahtevati oskrbo v denarju bi mogli zahtevati le, ako bi Vam bilo bivanje pod njegovo streho neprimerno oteženo. Ako pa ta pogoj ni podan, je stvar sosednjega dogovora, ali Vam hoče namesto datjav prevzičkar izplačati odpravnino. Nam se znesek 25.000 din z ozirom na Vašo mladost in ako niste dolžni na posestvu pomagati, ne zdi pretiran. Povprašajte za mnenje še kakšnega sodnega cenilca Vašega okraja, zlasti tudi glede primerne mezde za Vaše delo.

Ali mora mati plačati bolnišnične stroške za sinova? F. Z. Zakon o bolnišnicah določa, da plačujejo bolnišnične pristojbine bolniki sami ali drugi, ki so po zakonu za to zavezani, razen, ako občina potrdi, da tega ne zmorejo. Po občem državljanem zakonu bi morali stroške oskrbe Vaše žene v bolnišnici plačati Vi kot njen zakonik mož. V podrejeni vrsti bi morala te stroške plačati Vaša žena sama, ako ima s čim, odnosno ako ima kaj premoženja; ako pa tudi žena ne zmore plačila, preide dolžnost plačila na njene starše. Nikakor pa ni Vaša mati dolžna plačevati bolnišnične stroške za sinova. Brez predhodne tožbe in sodbe se Vaši materi ni treba bati sodne rubeže. Zoper eventualno administrativno rubež pa se naj pritoži na bansko upravo.

Med veslarji je bil eden, ki sta ga Matjažek in Tinček zelo ljubila. Bil je tih, molčeč. Toda če sta ga prosila, jima je pripovedoval — v domačem jeziku, da je doma tam daleč pod gorami, da so mu okrutni grofje razbili družino, njega prodali v sužnost, na galejo, sinka pa zaprli v grajsko temnico. »Močno ti je bil podoben!« je rekel in pobožal Matjažka po licu.

(Dalje prihodnjik)

Potepuhov humor (Štiri slike brez besedila)

Ciganska

Kmet (ciganu): »No, cigo, eno uro že ješ, zdaj si že gotovo sit!«
Cigan: »Še ne preveč, le željusti so nekotično utrujene...«

Našim malčkom

Matjažek

Junaškega Slovenca povest v slikah

37 hipec prepozno poprijel, je namignil pazniku, ki je neusmiljeno zavijtel svoj korobač.

Če so pluli v kako luko, so razvili benečansko zastavo, rdeče polje z levom sv. Marka, ki so ga častili za zaščitnika. Pred to zastavo je vse trepetalo razen — Uskov. Galeja se je vračala v Benetke.

Spredaj na kljunu je sedel možakar in z lesenim kladivom tolkel na kovinsko ploščo takt, po katerem so veslali. Z budnim očesom je pazil na veslarje. Če je kdo le za